

Konference Stárnutí a veřejný prostor 25. 9. 2017, Praha

Veřejný prostor je téma, které se i v České republice otevírá stále častěji a to nejen na odborných fórech. Ministerstvo práce a sociálních věcí uspořádalo při příležitosti Mezinárodního dne seniorů konferenci, na které se zaměřilo na otázku stárnutí populace a právě to, jakým způsobem je nutné s ohledem na to měnit veřejný prostor.

Konferenci zahájil ministr zahraničních věcí Lubomír Zaorálek, který zdůraznil **důležitost mezigeneračních vazeb a obecně sociálních pout a solidarity pro fungování a vůbec přežití celé společnosti**. Ministr ocenil pořádání konferencí tohoto charakteru. Ministryně práce a sociálních věcí Michaela Marksová následně připomněla **zásadní roli samosprávy** v budování starším lidem přátelského veřejného prostoru i to, že do budoucna bude třeba řešit zajištění **dostupného bydlení** pro seniory.

Po úvodních slovech předala paní ministryně **Cenu Rady vlády pro seniory a stárnutí populace** významným osobnostem, které se úspěšně a dlouhodobě angažují v oblasti podpory seniorů. Oceněna byla paní **Dana Steinová** za podporu trénování paměti, pan **František Prášek**, který organizuje volnočasové aktivity pro seniory, paní **Jaroslava Skleničková**, přeživší obyvatelka Lidic, za stmelování generací formou besed a knih, a také pan **Jan Lorman**, ředitel Života 90, který získal zvláštní cenu předsedkyně Rady.

Dva hlavní panely se nesly ve znamení **výzev spojených se stárnutím a veřejným prostorem a praktických ukázek**, jak přistupovat k veřejnému prostoru tak, **aby byl přátelský pro starší lidi**. První rovina byla sociální, které se dotkla zejména náměstkyně ministryně práce Zuzana Jentschke Stöcklová, jež zdůraznila důležitost **budování kvalitní infrastruktury** (nejen dopravní, ale i služeb, jako jsou např. obchody s potravinami či pošty) zejména v malých obcích, ale i **humanizaci sociálních služeb**, či rozvoj služeb komunitního typu. Demografka Jitka Rychtaříková zase v několika grafech vysvětlila územní rozložení stárnoucí populace a upozornila na nejvíce stárnoucí regiony ČR. Socioložka Marcela Petrová Kafková zdůraznila sociální aspekty pohybu seniorů ve veřejném prostoru a na jejich častou **izolovanost, způsobenou právě fyzickými bariérami**, jako jsou schody nebo nedostatečně označený prostor. Mezi sociální aspekty patří i možnost se podílet na formování veřejného prostoru a **aktivní zapojení všech občanů a občanek do jeho plánování**, což zdůraznili architekti Karel Maier a Marek Sivák. Marek Sivák v tomto smyslu přednesl, že existuje vůle nejen seniorské veřejnosti podílet se na úpravách veřejného prostoru zdola, pokud se lidem tato možnost nabídne. Karel Maier vnímá jako špatná historická jádra měst, malý podíl trvalých obyvatel zde neumožňuje zajištění občanských infrastruktur v potřebné dostupnosti. Naopak jako dobrou vnímá pravidelnou kompaktní blokovou zástavbu, „město krátkých vzdáleností“, které lze správně transformovat na dostupné čtvrti pro seniory. Zahraniční host z Maďarska Joseph Veress popsal konkrétní příklad moderního komunitního domu z Finska, který umožňuje vést svým klientům nezávislý život.

Druhou rovinou byla ta přímo se týkající výstavby a plánování města: Vladimír Mana, náměstek z ministerstva životního prostředí zdůraznil **nutnost rozšíření zeleně ve městech z důvodu nadcházejících klimatických změn**. Zeleň pomůže mimo jiné zmírnit pro seniory obtížně snesitelné nadměrné výkyvy teplot a kultivuje městské prostředí. Roman Vodný z ministerstva pro místní rozvoj dostal také nejvíce dotazů z publika, z nichž vyplynula výzva do budoucna řešit problém rostoucích předměstí - jejich obyvatelé totiž dnes konzumují většinu služeb ve velkých městech, ale ve stáří se může tato situace změnit, a oni budou potřebovat tyto služby mít dostupné přímo v jejich okolí. To bude mít dopad jak na život předměstí, kde je těchto služeb nedostatek, tak velkých měst, kterým ubudou spotřebitelé. Jana Chudobová představila projekt bezbariérová Olomouc a například to, jak si lze prostřednictvím internetového portálu zjistit **bezbariérový průchod městem**, jak funguje **inteligentní označení MHD** nebo to, že Olomouc silně podporuje budování a rekonstrukci bydlení na bezbariérové. Architektka Irena Šestáková zase ozřejmila, že orientaci ve veřejném prostoru může velmi usnadnit **barevně a tvarově dobře navržený interiér**. Expert na problematiku stárnutí Petr Wija, podtrhl v rámci plánování

veřejného prostoru důležitost **prolnutí různých fyzických a sociálních rovin**, a zdůraznil to, že bychom se ve veřejném prostoru měli cítit dobře a komfortně.

Závěr druhého panelu provázela diskuse, v níž jednotliví přednášející udali svá doporučení státu ohledně stárnutí a veřejného prostoru. Je to zejména dostupné bydlení pro seniory, lepší využití prostředků a nástrojů, které stát má v územním plánování, větší zájem médií, potřeba diverzity péče, tedy konkrétně možnosti jak domácí tak institucionální péče, propojení veřejnosti, legislativy a odborníků, čili vznik platformy k veřejnému prostoru, a také podpora neziskových organizací pro organizování veřejného prostoru zdola a omezení administrativní zátěže ze strany státu.

Po společném obědě byla konference zakončena 3 paralelními panely na téma **doprava, dostupnost veřejných budov a územní plánování**. V nich zaznělo, že zásadní je zejména **rozšiřovat komfort a pocit bezpečí v dopravě a městě obecně**, pak budou lidé více ochotní se do něj pustit. Důležité je i to, aby se lidé sami aktivně zajímali o plánování veřejného prostoru a nebáli se ozvat, pokud jim něco nevyhovuje. Systematický přístup dnes stojí hlavně na **osobní zkušenosti** – když má starosta nemocnou maminku, tím víc bude budovat veřejný prostor přátelský (nejen) pro ni; na ČVUT zase dostávají studenti architektury za úkol projet na invalidním vozíku určitou trasu a navrhnout bezbariérové úpravy terénu. **Dostupnost veřejných budov je dána i dostupností veřejného prostoru**. Budou-li bariéry kolem veřejných budov, byť by veřejná budova byla bezbariérová, bude tato budova nedostupná.